

lia sunt, ait, quæ secundum se ad bonos mores pertinent. conf. *Adrianus Heereboord*, Exercitat. Ethic. XXIII. §. XI. it. *Velthemius*, Introduct. ad *H. Grot. de J. B. ac. P. ad Lib. I. cap. I. I. §. V.* Cumque actio, teste *Alexandro* in *Lib. 3. Topicor. tantum de voluntatis actione propriè dicatur*, moralitatem internis actionibus atque externis non ex æquo, sed æquivocè competere manifestum est.

XII. Verùm præterquam quod illa *Pavonii* moralitatis definitio nimis generalis est, & hoc in ea desideramus, quod proximam moralitatis rationem non manifestet. Etenim non agit homo moraliter, quoniam agit prout rationali persona dignum est, neque, quia præter usum rationis habet libertatem; sed aliud quid liberæ actioni superveniat necessum est, quæ eidem certum moralitatis characterem imprimat. Hanc ergo moralitatem, seu bonitatem, ut quomodo se habeat recte percipiamus, in primis notari meretur, quod & *B. DN. D. Hornejus*, loc. cit. §. XIII. probè observandum inculcat: *Bonum moraliter nihil dici, nisi quatenus habet ordinem aliquem ad Deum & convenientiam cum ejus lege*; addunt nonnulli: & *rectæ ratione*. Recta verò ratio, immò & ipsa lex naturæ, in summo & perfectissimo Bono, quod Deus est, habent fundamentum. Hinc rectè *H. Henniges*, loc. cit. *Maxima*, inquit, felicitas & bonitas cujusque rei estreditus ad suum principium, quoniam ab hoc cuncta processere & habent quod sunt; Imò hoc perfectius est, quicquid est, quod propius ad similitudinem ejus accedit à quo esse suum dependet. Et eleganter *Philo Judæus*, περὶ ἀπειρίας: Τὸ τοῦ θεοῦ παρὰ τοῖς ἀεὶ φιλοσοφῶσιν ἀδόμενον τέλος, τὸ ἀκολουθῶν τῇ φύσει ζῆν. γίνεται δὲ, ὅταν ὁ νῦν εἰς τὸ ἀτελεσθὲν τῆς ἀρετῆς ἐλθὼν, κατ' ἔχον ὁρῶν λόγον βαλεῖ, καὶ πέταται διὰ. Hoc illud est apud eos, qui optimè philosophari sune (intelligit Stoicos) decantatum ultimum bonorum, consentienter Naturæ vivere. Quod sit, cum animus semitam virtutis ingrediens, per vestigia ductumq; rectæ rationis ambulat & sequitur Deum. Nihil certè toti rei potuisset dici aptius: Virum nempe rationem sequitur, hæc naturam, ista Deum; ut ait *J. Lipsius* *Mannud. ad Philosophiam Stoicam Lib. II. Dissertat. XLIX.* Hòc

B 3

itaque